

ONNEN VALTAKUNTA

Pekka Ervastian esitelmä 17.3.1929

Onnen kaipuu asuu syvällä jokaisen ihmisen rinnassa. Ja kaikkina aikoina ovatkin ihmiset kaikkialla etsineet onnea. Ehkei kaikilla ole tämä käsite „onni” ollut selvänä. Onhan paljon ihmisiä meidänkin aikanamme, jotka eivät etsi mitään onnea, päinvastoin sanovat, ettei mitään onnea ole, ihmisen on vain elettävä maailmassa täyttäen velvollisuutensa nöyrästi, vaatimattomasti, siinä on elämän sisältö. Mitään onnea ihmisen on turha etsiä, sillä mitään ei ole. Ja epäilemättä se onkin hyvin monen, ehkä useampien ihmisten kokemus elämästä. Vanhempana ihminen mielellään ajattelee viisaasti juuri suuntaan, ettei mitään onnea ole. Silloinhan hän tietysti ajattelee semmoista onnea, jota nimitämme maalliseksi onneksi, mutta ei hän kiellä sitä seikkaa, että syvällä hänenkin rinnassaan asuu jonkinlainen onnen, rauhan sopusoinnun kaipuu. Hän ajattelee vanhempana usein, että vaikei ole maallista onnea saavutettavissa, niin ehkä ihmisen elämän päämääräksi on kuitenkin ikuisuudessa asetettu jonkinlainen onnen tila, jota hän esim. nimittää ikuiseksi autuudeksi. Mutta, kuten sanottu, maalliseen onneen hyvin monet ihmiset, ehkä miltei kaikki vanhempana, ovat lakanneet uskomasta. Kuitenkin silloin on sängen ihmeellinen ja huomattava seikka, että ihmiset vahvasti uskovat juuri onneen. Koko elämä tuntuisi nuoresta turhalta, ellei voisi ajatella, että saisi olla juuri tässä elämässä onnellinen. Tuo onnihan silloin vaihtelee yksilön mukaan: toisen nuoren mielestä onni olisi kaikessa maallisessa menestyksessä ja rikkauudessa, toisen taas kunniaissa ja suuressa vaikutusvallassa, poliittisessä edustuksessa.

Onni voi kuvastua erilailla eri ihmisille nuorena, mutta nuorena ihminen uskoo onnen saavuttamisen mahdollisuuteen. Ja jos ihminen nuorena ymmärtää onni-käsitteellä jotain korkeampaa, jos hän ei nuorena ajattelekaan maallista onnea, jos

hän tuntee sisässään, ettei hän kaipaakaan maallista onnea, niin silloin hänellä on kuitenkin toisenlainen määritelmä tuolle autuudelle, jota ihminen vanhempana ajattelee taivaalliseksi, ikuiseksi. Jos ihminen nuorena herää siihen, ettei hän välitä maallisesta onnesta, mutta tahtoisi saavuttaa iankaikkista autuutta, silloin hän ehdottomasti, kun hän on terve, nuori ja raitis, ymmärtää, että tuo iankaikkinen onni, autuus, ei silloin ole lykättävä miksikään kuolemanjälkeiseksi asiaksi, vaan se on saavutettavissa tässä elämässä. Ihminen ei nuorena nimitä taivaallista onnea ja autuutta suorastaan onneksi, hän sanoo, että autuus, ikuinen elämä, on siinä, että ihminen tietää totuuden, tuntee Jumalan ja siis: „minun totuuden tietoni ei voi odottaa minua siihen asti, että ehtisin kuolla, en tahdo tietää totuutta vasta sitten, kun olen kuollut. Mitä varmuutta minulla on siitä, että edes silloin voin tietää totuuden? Minä tahdon tietää totuuden, päästä Jumalan tuntuun jo tässä elämässä.”

Näin ihminen ehdottomasti ajattelee nuorena, jos hän silloin herää, miksi sitä nimittäisimme, se ei ole tavallinen uskonnollinen heräämys, se on syvempi käsitys siitä, mitä tuo uskonnon lupaama taivaallinen elämä on. Ihminen tietää sydämessään, että hänen täytyy päästä totuuden tietoon jo nyt tässä nykyisessä elämässä. Ja sentähden voisimme sanoa, että jos hän ei odota maallista onnen, hän kuitenkin odottaa taivaallisesta eli iankaikkista onnea jo täällä maan päällä. Tämä on ominaista nuorelle ihmiselle, jolla on elämänvoimaa ja elämänhalua ja joka ei vielä elämässään ole sillä tavalla saanut kieltäytyä, kuin vanhempi ihminen. Vanhempi voi luonnostaan siirtää asiat vielä eteenpäin tuohon hämärään tulevaisuuteen, jota nimitetään kuolemanjälkeiseksi elämäksi, mutta nuorempi ihminen on realisti, hän sanoo: nyt täytyy todellisuuden tulla minun osakseni, nyt tahdon tietää, mikä iankaikkinen elämä on.

Näin meillä on nämä kaksi vastakohtaa: ihminen aina nuorena pyytää onnea toisessa tai toisessa merkityksessä ja pyytää mykyhetken saavutuksia ja taas vanhempi ihminen

hylkää, heittää kaiken uskon onnen saavuttamiseen tai lykkää vaatimuksen onnen saavuttamisesta kuoleman jälkeen. Kun meillä on nämä kaksi näkökantaa vieretysten, meidän täytyy kysyä: mistä johtuvat nämä ilmiöt elämässä? Jos katselemme elämää, huomaamme, että jos ihminen oikein toden teolla, tarmolla, pyrkii määrättyyn saavutukseen, kunniaan, rikkauteen, valtaan, niin hän useimmiten saavuttaa elämässä sen, mihin hän oikein todellisesti on pyrkinyt. On tietysti joitakuita ihmisiä, jotka sanovat, etteivät he ole saavuttaneet edes sitä, mihin ovat pyrkineet, mutta ehkä he voisivat itse myöntää, etteivät he osanneet tosi teolla pyrkiä, eivät koko voimallaan, heissä oli syvällä joku epäily tai suurempi tieto siitä, ettei se olekaan mikään onni, ehkä ei sitä kannatakaan saavuttaa. Jos ihminen vähimmäsäkään määrässä epäilee itseään, hän ei saavuta, mitä tahtoi, mutta jos hän ei epäile, hän useimmiten saavuttaa jonkinlaisten rajojen sisällä, mitä on tavoitellut. Mutta useimmat ihmiset, jotka ovat tavoitelleet ulkonaisia päämääriä elämässään ja jotka ovat saavuttaneet jotain, he sentään tuntevat sisässään jotain tyhjiyttä. Kun ovat saavuttaneet, mitä ovat tavoitelleet, heidät valtaa jonkinlainen kyllästyminen, tyytymättömyyden ja tyhjyyden tunne. He sanovat itselleen: ei tämä minun menestykseni, kunniani, rikkauteni tyydytä minua syvimpiä juuriani myöten, ei ole todellista onnea.

Ja jos ihminen tällä tavalla tutkii itseään, hän tulee siihen, minkä muutamat ihmiset tietävät jo alusta lähtien ja jota he silloin myös kaipaavat alusta lähtien, että sanoo itselleen: mutta miksi minä kaikessa tässä saavuttamisessani tunnen kuitenkin itseni niin yksinäiseksi? Mitä minä oikeastaan ihmisenä kaipaan? Ja silloin hän huomaa ehkä sen, minkä, kuten sanottu, kuka ties useimmat ihmiset aavistavat aivan nuorina, nimittäin, että sisimmässä sisässään, hyvin syvällä itsessään, ihminen kaipaa pois tuosta suuresta kaameasta yksinäisyyden tunteesta, hän kaipaa jonkun toisen ihmisen sydämeen, hän kaipaa siis rakkautta. Tämän moni ja tarmokas ihminen huomaa hyvin

myöhään elämässä. Ehkä useimmat sen huomaavat nuorina, vaikka pelkään, etteivät he täysin silloin ymmärrä tätä kaipuuta. Se kaipuu on rakkauden kaipuu. Runoilijat laulavat, että maailman kunnia ja rikkaus ei ole mitään, rakkautta ihminen kaipaa. Rakkauteen ihminen ei kyllästyisi: jos hän saisi toisi ihmisen rakkauden, silloin hänen sielunsa saisi levätä, silloin hän pääsisi pois yksinäisyyden tunteesta, silloin hän tuntisi elävänsä todellisella tavalla.

Nyt meidän täytyy sanoa, että vaikka myöntäisimme, että useimmat ihmiset juuri nuoruudessaan tuntevat sisässään tällaista kaipuuta, jota nimitämme rakkauden kaipuuksi, he eivät ole täysin selvillä, mitä tämä rakkauden kaipuu on, sillä nuorena ihminen enimmäkseen hairahtuu ajattelemaan, että se rakkauden kaipuu, mikä hänessä on, se kauneuden kaipuu, se onnen ikävöiminen, on enemmän tai vähemmän aistien kanssa tekemisissä. Nuorena ihminen voi ymmärtää, että suurin, syvin, todellisin, luotettavin onni elämässä on rakkaus, se on todellisin ja täydellisin onni, mutta rakkaus kuvastuu nuorelle ihmiselle hänen huomaamattaan jonkinlaisena aistillisena hurmana, ainakin se on niin suuri tekijä tässä hänen rakkauden kaipuussaan, että hän selvästi tuntee sisässään, että sen, jota hän tahtoisi rakastaa ja häntä rakastaa, tulisi olla kaunis ja hyvä ja miellyttävä ja erinomainen. Mutta juuri tämä kauneus, aistillinen viehättäväisyys, on ylen tärkeä tekijä nuoren mielikuvituksessa. Ja sentään hänkin, kun hän saavuttaa tuon kaipaamansa rakkauden, lemmen hurman, kauniin, ihmeellisen ja kaikin puolin miellyttävän elämäkumppanin itselleen, myöhemmin herää huomaamaan: eihän tämä ollutkaan rakkautta, sitä todellista onnea, jota kaipasin. Kuta enemmän nuo nuoret ovat rakastaneet toisiaan, niinkuin he itse silloin sanovat, kuta enemmän ovat olleet aistillisesti hurmaantuneet toisiinsa, sitä enemmän he huomaavat, etteivät he todellisuudessa rakastaneet, tai se tulee tuossa muodossa: sinähän et todellisesti rakasta minua, jos oikein rakastaisit, olisit niin ja niin, vähän enemmän ajattelisit minun

onneani, etkä aina omaasi. Ja silloin nuo ihmiset ovat tuon suuren probleemin edessä: mikä on rakkaus ja mikä on onni? Onko onnea olemassa?

Joskus, ehkä usein, näkee kyllä ihmisiä, jotka rakastavat toisiaan juuri tuolla nuorten rakkaudella ja sitten elämän vierieissä oppivat yhä todellisemmalla ja todellisemmalla tavalla rakastamaan toisiaan. Vaikka tuo hurma vähän häviäisi, niin heidän sielullinen kiintymisensä ja ystävyytensä kasvaa, he oppivat ymmärtämään ja kunnioittamaan toisiaan, ajattelemaan toisiaan, eikä itseään, ja silloin heidän yhteiselämänsä on kuin jonkinlainen harhakuva tai hyvin miellyttävä ja hyvin viehättävä ja pettävä harhakuva todellisesta autuudesta. Sillä jos me ihmisinä kysymme, missä on onni, mikä on se onnen valtakunta, joka ihmisille luvataan, silloin meidän täytyy asettua aivan todellisuuden eteen, hylätä kaikki kuvitelmat ja kaikki harhauskot ja mielikuvitukset ja vain kysyä aivan suoraan: onko onnea olemassa ja mikä on se onnen valtakunta?

Mehän emme ole itse luoneet tätä elämää, me olemme vain olemassa, me huomaamme olevamme olemassa suuressa, ihmeellisessä maailmassa. Ja jos koetamme ajatella tuon suuren maailman kannalta, silloin meidän täytyy kai sanoa näin: jos tuossa suuressa, suuressa maailmassa, suuressa avaruudessa, tässä äärettömyydessä, on vain yksi elämä, yksi ainoa todellisuus, montahan ei voi olla, me voisimme siis sanoa: koska tässä on yksi ainoa todellisuus, yksi ainoa elämä, täytyy korkeimpana ja syvimpänä lakina tuossa todellisuudessa olla ehdoton tasapaino, ehdoton sopusointu ja ehdoton rauha. Se on varmasti ainoana vallitsevana lakina siinä. Jos se olisi ristiriidassa itsensä kanssa, silloin ei voisi olla mitään järjestystä olemassa, jota me kuitenkin kaikkialla ympärillämme luonnossa huomaamme: taivaankappaleet kiertävät avaruudessa, maapallo kiertää aurinkoa aivan säännöllisesti ja maapallo kiertää akselinsa ympäri, joten päivät ja yöt vaihtelevat. Kun suuressa avaruudessa vallitsee täydellinen järjestys, ihmeellinen tasapaino ja

sopusoinnun laki, niin kuinka ei siis kaikkialla pitäisi olla tuota samaa sopusointua, sen täytyy olla, elämän iankaikkisen sisällön täytyy olla ehdoton, ääretön sopusointu. Siis meidän ihmisten pitäisi voida elää tuossa iankaikkisessa sopusoinnussa ja rauhassa, iankaikkisessa autuudessa. Se on meidän ainoa elämämme, kun katselemme olemassaoloa suuresti.

Siis jonkinlainen onni, rauha, autuus, on ihmisille aivan luonnostaan määrätty, se on olemassaolon laki, ja me ihmiset olemme ainoastaan tietämättömät, me emme tunne, mikä todellisuus on, jos emme elä tässä iankaikkisessa autuudessa. Ja meidän täytyy myöntää, että kun uskonnoissa yleensä on luvattu ihmisille ikuista autuutta, onnen valtakuntaa, niin ei ole luvattu mitään semmoista, mikä ei olisi luonnostaan, on luvattu se, mikä on.

Mutta kuinka tuo onnen valtakunta sitten on saavutettavissa? Kun tämän kysymyksen teemme, silloin muistuu mieleen juuri nuo kaksi äärimmäisyyttä, josta äsken oli puhe, että onni on nyt saavutettavissa tai ettei se ole saavutettavissa tai on mahdollisesti saavutettavissa myöhemmin, kuoleman jälkeen. Ne muistuvat meidän mieleemme ja samalla silloin muistuu mieleemme, mitä kaksi kaikista suurinta ihmistä maan päällä on opettanut. Nämä kaksi äärimmäisyyttä on saanut inhimilliset tulkinsa. Meillä on kaksi ihmistä, Kristus ja Buddha, jotka ovat vastanneet tuohon kysymykseen, onko olemassa onnea, totuutta, ja myöskin vastanneet siihen, millä tavalla tämä onni on saavutettavissa. Siihen ensimmäiseen kysymykseen he ovat vastanneet samalla tavalla, toiseen eri tavalla. Ensimmäiseen kysymykseen, onko autuutta olemassa, molemmat nuo suuret ovat vastanneet: on. Buddha sanoo: nirvana on ainoa todellisuus, johon ihmisen tulee pyrkiä, nirvana, autuus. Ja Jeesus Kristus sanoo niinkään: meidän ihmisten ainoana pyrkimyksen esineenä on oleva jumalanvaltakunta, jossa on iankaikkinen autuus. Ensimmäiseen kysymykseen he vastaavat samalla tavalla, toiseen, miten tämä onni on saavutettavissa, he vastaavat eri tavalla. Oikeastaan on

tietysti kysymys vain erilaisista teistä, koska heillä on päämäärä sama, koska he molemmat uskovat ikuiseen autuuteen. Ja nuo tietkin ovat niin lähellä toisiaan, että me voimme sanoa näin: se, joka kulkee toisen tietä, hänen pitää myöskin kulkea toisen tietä, tai näin: sen, joka tahtoo kulkea Kristuksen tietä, täytyy kulkea tai olla kulkenut Buddhan tietä. Ja vaikka Buddha itse kulki erikoista tietä ja opetti erikoista tietä, hän samalla itse eli Kristuksen tietä. Ja Kristus, joka opetti eri tietä ja kulki toista tietä kuin Buddha, samalla myös eli Buddhan tietä.

* * *